Татарстан Республикасы Сарман муниципаль районы муниципаль белем бирү учреждениесе «Саклау-Баш урта гомуми белем бирү мәктәбе»

* Тема: Төрләндергеч кушымчалар

Төзеде:Г.Ф.Талипова
Башлангыч сыйныф укытучысы

”Тел дигән дәрья бар,
Төбендә энҗе-мәрҗән бар.
Белгәннәр чумып алыр,
Белмәгәннәр коры калыр.”

Саннар кырында хәрефләр бирелгән.
Саннарны үсә бару тәртибендә куйсагыз,дәреснең темасы килеп чыгар.

7 Д

12 Ч

3 р

8 е

4 л

1 Т

11 е

10 г

6 Н

5 ә

9 р

2 ө

. . . . ? . . . . . . кушымчалар.

Саннар кырында хәрефләр бирелгән.
Саннарны үсә бару тәртибендә куйсагыз,дәреснең темасы килеп чыгар.

7 Д

12 Ч

3 р

8 е

4 л

1 Т

11 е

10 г

6 Н

5 ә

9 р

2 ө

Төрләндергеч кушымчалар.

Тема: Төрләндергеч кушымчалар

Сүзләр тамыр һәм кушымчаларга таркала.

Тамыр- ул сүзнең төп мәгънәсен белдерә ,мәгънәле кисәкләргә таркалмый.

Кушымча- сүзнең мәгънәсен яки формасын үзгәртә,аерым кулланылмый.

Ясалышы ягыннан сүзләр тамыр сүзләр һәм ясалма сүзләр була

авыл ***авылдаш***

авыл-тамыр сүз; *авылдаш-ясалма сүз.*

Ясалма сүзләр тамыр + сүз ясагыч кушымчадан ясала.

Авыл (тамыр)+ даш (сүз ясагыч кушымча)

Кушымчаларның төрләре.

Сүз ясагыч кушымчалар

-чы/че; -лык/-лек;
-даш/-дәш; -таш/-тәш;
-гыч/геч; -кы/-ке;
-гы/-ге; -кы/-ке;
-сыз/-сез; -лы/-ле;
-ла/-лә, һ.б.

авылдаш

Сүз төрләндергеч кушымчалар

-лар/-ләр; - нар/-нәр;
-кай/-кәй; -чык/-чек;
-сыл/-сел; -рак/рәк;
-ынчы/-енче;
-га/гә; -ка/кә;
-ар/-әр, һ.б.

авыл лар

Кушымчаларның тамгалары .

- сүз ясагыч кушымчалар.

-сүз төрләндергеч кушымчалар

Бер тамырга берьюлы берничә кушымча ялганырга мөмкин:

авыл+даш+лар+ым+ны

И.Х.Мияссарова ,К.Ф.Фәйзрахманова дәреслегендә 47 нче бит,төрләндергеч кушымчалар кагыйдәсен укы.

1 нче бирем.
Бирелгән сүзләр арасыннан ясагыч кушымчалы сүзләрне генә язып алырга.

- ***Белем, биеклек,умарта, ташкүмер, дус, урын-җир, умартачылык, ташбака, җырчы, көн-төн, яшелчә.***

- Төрләндергеч кушымчалар бер үк сүзнең төрле формаларын барлыкка китерә.

- алма+лар → алмалар

2 нче бирем

* И.Х.Мияссарова ,К.Ф.Фәйзрахманова дәреслегендә 46 нчы бит,77 нче күнегүне эшләргә.

-нокталар урынына тиешле кушымчаларны куеп, шигырьне укы. Шигырь нәрсә турында?

-нокталар урынына нинди кушымчалар өстәдең? Бу сүзләрнең тамырын тап.

Өй эше

1.Экранда күрсәтелгән сүзләрне сүз төзелеше ягыннан тикшерү.

Хайваннар, кошчылык, көнгә, җырчылар, ачкыч.

2. Шушы сүзләрне кертеп җөмләләр язу.

3.Төрләндергеч кушымчалар булган 6 сүз язу.